

ISMÉT EGY PÁR SZÓ „EKKLÉZSIÁINK TŐKEPÉNZEI KEZELÉSÉ”-HEZ.

Hogy ekklezsiáink tőkepenzeinek kezelése egy általános reformot igényel, bizonyítja az amaz érdekeltség, a melylyel a felvetett kérdéshez, különböző egyházkörnyékeinkben működő lelkészársaink hozzá szólnak, s bizonyítja az is, hogy a mlgs E. K. Tanács már annak megpendítése alkalmával magáévá tevén a dolgot: atyai gondoskodással sietett annak kezelésére új törvényeket hozni. S épen ezért nem értem Lőfi Áron úr amaz állítását, hogy ő a rossz kezelésért nem a környéki vizsgáló széket, hanem az egyh. főtanácsot teszi felelőssé, mert a sarkalatos intézkedés azt illeti. Ezt az utolsó pontot én is aláírom. De ebből nem következik az, hogy a fától az erdőt ne lássuk. Én lelkelem meggyőződése szerint mondhatom, hogy az egyh. főtanács minden alkalommal megteszi s ugyanez ügyben is megtette a „sarkalatos intézkedés”-t. De az a kérdés, végre van-e az hajtva?

Lehet a meghozott törvény akármilyen helyes, szigorú és üd-
vös hatást célzó; de ha nincs a ki erélyesen végrehajtsa, csak
irott malaszt marad az mindig. És a törvény végrehajtásával járó
felelősség terhe kire nehezedik? A tőkepenzes ekklezsia papjára,
gondnokára nagyon kis mértékben, hogy miért? azt mult cikkem-
ben úgy hiszem elég hiven érintettem; hanem nehezedik egész su-
lyával a környéki vizsgálószékre, mint a mely az ekklezsiákon ki-
vül vagyis felül állván, nincs kitéve annak, hogy erélyes fellépé-
sére, hivei az isteni tiszteletet ne látogassák, ellene a szórszál-
hasogatásig áskálódjanak, s a sógorság és komaság egész haragját
zúdítsák fejére: lelkes fáradozásaiért; de abból, hogy a felelősség a
vizsgálószékre nehezedik, nem következik egyszersmind az is, a
mit L. ur mond, hogy a környéki vizsgálószék szégyenpolczra van
állítva.

Amaz állításomat, hogy „a tőkepenz ekklezsiáinkra s annak
egyes tagjaira nézve, az olyan kezelés mellett, a milyen eddig né-

mely helyeken divatozott, áldás helyett átok“ indokolásával együtt ma is fentartom. Nincs abban semmi ellentmondás, ha mindjárt „szegény Magyarországra“ hivatkozunk is; nincsenek abban „megróva azok, a kik azoknak életbeléptetésére buzdítólag szoktak eljárni az egyházak élén“. És én úgy hiszem, hogy az az „egyszerű egyházi tag“, a ki L. urat erre figyelmeztette, csak zavarba akarta hozni.

Nem mondom én, hogy népünk gyámsági kezelés alá szoru't. Isten mentsen! Sőt egész tisztelettel kalapot emelek a székely nép előtt, s tapasztalat után bizelgés nélkül kimondom, hogy hazája s egyháza iránti szeretetben magát túlszárnyaltatni nem engedi. Ha a haza veszélyben van, örömmel áldozza fel vagyonát, életét; ha az egyház elnyomott állapotban van, égető szükségei vannak, örömmel viszi még utolsó czintányérát is annak oltárára, a mint erre nem egy lélekemelő példát találhatunk a mult században, templomaink, parochialis telkeink elvételése korszakában. Hanem ne beszéljünk másról, mint Bodóné, mikor a bor árát kéri. A haza virágzó korában, béke idején, vagy az egyház megvagyonosodása esetében egészen másképen állnak a dolgok. És ha baj van, ne igyekezzünk mi azokat elleplezni vagy rózsaszinben tüntetni fel. Az orvos csak akkor képes sikeresen gyógyítani, ha a betegség tüneteit ismeri.

Tudva levő dolog, hogy a nem fizetés, a „nem adózunk“, kisebb-nagyobb mértékben magyar betegség. Különösen paptársaink tapasztalhatják, hogy a nép, tisztelet a kivételeknek, még az általa önmagára vállalt kötelesség alól is menyinyire szeret kibujni. Hány kellemetlen órást szerez már csak az is a belső embernek, hogy egyesek a presbyterium által kivetett képéből is, hogy igyekeznek fizetés alkalmával még valamit lealkudni. De ezeket mellőzve, kérdem: vajjon annak a népnek nagyobb része, a melynek lelkesedése a veszélyben nem ismer határt, a mely oly örömezt áldoz „vért és életet“: rendes körülmények között megfizetné-e polgári és egyházi adóját, megfizetné-e kamattartozásait kényszerítő törvények nélkül? A tények ellenkezőt bizonyítanak. És ha a kényszerítő törvények következtében nem fizet, vajjon az országgyűlést vagy az egyházi főtanácsot illeti-e a felelősség, a mely a törvényt hozta, vagy azt a közeget, a melyre a törvény végrehajtása van bízva? Én erre a kérdésre szükségtelennek tartom felelni.

A polgári törvény végrehajtói megteszik a maguk köteleességét. Az egyházi törvény végrehajtóinak is meg kell tenni azt. És ha nem teszik meg, önkényt előáll az az eset, a mit fennebb állítottunk, s a mit L. ur oly „önmagával ellentmondónak“ talál, hogy a tőkepénz ekklezsiáinkra és annak egyes tagjaira nézve áldás helyett átokká válik.

Ennek bém bizonyítására a mult alkalommal mondottakhoz, hogy ismétlésbe ne essem, kevés tenni valóm van.

Az ekklezsiák csakugyan L. ur utasítása szerint szoktak eljárni, csak „annak adnak tőkepénzt, a ki kér“; de minthogy egy ekklezsiát sem hiszek annyi tőkepénzzel rendelkezni, hogy minden kérőnek adhasson, a tőkepénz kiosztásánál nem mindig a teljes biztosíték, hanem más mellékes körülmények viszik a főszerepet. Ugy hiszem ehhez sem kell magyarázat. A kiosztás alkalmával pompásan begyül a kamat az utolsó krajczárig, mert a kiadott tőke annak hijával adatik ki; de már a második, harmadik kamatfizetési határidő alkalmával csak csepeg. Az ekklezsia nem tudja fedezni vele szükségéit. Innen van aztán az, hogy az ily tőkepénzes ekklezsiák főképp építkezések alkalmával, nagyobb százalékra kiadott kölcsöntőkéhez kénytelenek folyamodni, a mi ellen különben az E. K. Tanács nem rég tiltó rendeletet bocsátott ki. Hát ez áldás az ekklezsiára nézve?

Az ekklezsiai tagok nagyobb része, mert az a tőkepénz a „miénk“, hogy ne jusson más kézre, hogy ne más élvezze a hasznát, a mint többször meg volt irva: könnyüszerral kiveszik, könnyüszerral elköltik, a pontatlan fizetés miatt nem egy évi kamathátralék gyül össze, ekkor kerekedhetik egy nagy per belőle, a per után pedig — árverezés. A tőke, kamathátralék és perköltség visszaszerzése, bizonyosan eldoboltatja egy fél bért fizető gazdaembernek mindazon szántóföldeit, a melyről addig tisztességesen eltartotta két keze munkája után szerény igényü családját, s a melyről a „félkepet“ fizette. Hát ez áldás az ekklezsia tagjaira nézve? S hátha még az eldobolt jószág árából a tőke sem töröldnék egészen, az elveszett kamat és perköltség az ekklezsiára nézve áldás volna-e?

Bizony nem áldás az!!!

Hanem e nem azt teszi, hogy az egyház tagjait, tőlük a pénzt elvonván, a szivtelen uzsorások körmei közé vessük, sem nem azt, hogyha ez öldöklő méreg hitrokoninkra nézve, e mérget másoknak

osztogassuk; hanem azt, hogy ama nemes hitrokonaink célját, kik egyházaink buzgó szerelmétől vezetettve alapítványokat tettek vagy teremtettek az egyház és annak tagjai terhei könnyebbítésére, — tekintetbe véve: a tőkepénzt, mely mint a virág mézet ép úgy, mint mérget rejthet magában, az alapítók céljához képest kezeljük.

Az E. K. Tanács különben e tekintetben 232—1876 sz. alatt megtette a kellő intézkedést, a mely rövid kivonatban így hangz k:

a.) Kölcsönt ne a gondnok, hanem a presbyterium adjon felelősség mellett.

b.) 50 ft-nál o. é. nagyobb kölcsönök bétáblázás mellett, kisebbek fizető kezesség mellett adassanak ki.

c.) A kölcsöntőkéről 10°/₄-nál nagyobb kamatot nem szabad venni.

d.) A kezelő gondnokok a folyó kamatokat az év folytában felelősség mellett tartoznak felszedni.

Az esperesek megbizatnak, hogy környékeikben, ha lehetséges, hitbeli aai. közül jeleljenek ki egy ügyvédet, ki az ekklák adósságos ügyeit törvényesen intézze; az ügyvédnek nem lesz külön fizetése, fáradságáért a perköltségek kárpótolják.

Utasittatnak az esperesek oda hatni, hogy a mely ekklézsiának feles tőkepénze van, azon földbirtokot vásároljanak.

Kivánatos lett volna ugyan, hogy a b.) pont allatt a bétáblázás alól ne hagyassék kibuvó ajtó az által, hogy csak az 50 forinton o. é. felül levő tőkék tábláztassanak bé. Mert megtörténhetik, hogy azon tartozók, kik 2—3 izben kölcsönöztek 50—50 frtot, s arról különböző időben állitottak ki kötelezvényt, erre támaszkodva nem tábláztatnak. Hanem ezt mellözve, meg vagyok győződve, hogy ha az E. K. Tanács e rendelete kellő erélylyel és tapintattal hajtatik végre, és ha a végrehajtás kellően ellenőriztetik, a jó eredmény nem fog elmaradni.

Barabás Lajos.